

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการงานวิชาการในหอผู้ป่วย และเปรียบเทียบการจัดการงานวิชาการในหอผู้ป่วยของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย จำแนกตาม อายุ ประสบการณ์ในการบริหารงาน ประสบการณ์การทำงานด้านการพยาบาล แผนกที่ปฏิบัติงาน สังกัดของโรงพยาบาล ขนาดของโรงพยาบาล การได้รับการอบรม และลักษณะความเป็นผู้นำ และศึกษาปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานวิชาการในหอผู้ป่วย ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยมีรายละเอียดในขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

ประชากร

ประชากรในการวิจัย มี 3 กลุ่มคือ

ก. พยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยโรงพยาบาลของรัฐ เขตกรุงเทพมหานคร รวมทั้งหมด 4 สังกัด 14 โรงพยาบาล คือ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย สังกัดกระทรวงสาธารณสุข สังกัดกระทรวงมหาดไทย และสังกัดกระทรวงกลาโหม ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยสามัญ และมีนักศึกษาชั้นฝึกภาคปฏิบัติ มีจำนวน 188 คน

ข. บุคลากรทางการพยาบาล ได้แก่ พยาบาลวิชาชีพ พยาบาลเทคนิค และผู้ช่วยพยาบาล ที่มีประสบการณ์การทำงานร่วมกับพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยอย่างน้อย 1 ปี ขึ้นไป และปฏิบัติงาน ณ หอผู้ป่วยเดียวกับพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย มีจำนวน 3,609 คน

ค. อาจารย์พยาบาล ได้แก่ อาจารย์พยาบาลที่นิตเทศน์ศึกษาพยาบาลในการฝึกภาคปฏิบัติ ณ หอผู้ป่วยเดียวกับพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย มีจำนวน 150 คน (ดังตารางที่ 1 และตารางที่ 1/1 แสดงจำนวนประชากรและตัวอย่างประชากรของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย บุคลากรทางการพยาบาล และอาจารย์พยาบาล)

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย บุคลากรทางการพยาบาล และอาจารย์
พยาบาล จำแนกตามสังกัดของโรงพยาบาล

โรงพยาบาล	พยาบาล หัวหน้าหอผู้ป่วย (คน)	บุคลากรทางการพยาบาล (คน) พยาบาล วิชาชีพ	พยาบาลเทคนิคและ เจ้าหน้าที่พยาบาล	รวม บุคลากร ทางการพยาบาล (คน)	อาจารย์ พยาบาล (คน)
<u>ทางมหาวิทยาลัย</u>					
1. โรงพยาบาลศิริราช	35	561	486	1047	33
2. โรงพยาบาลรามาธิบดี	15	222	202	424	13
<u>กระทรวงสาธารณสุข</u>					
3. โรงพยาบาลราชวิถี	12	93	75	168	8
4. โรงพยาบาลเด็ก	9	82	79	161	6
5. โรงพยาบาลเลิดสิน	9	42	77	119	4
6. โรงพยาบาลนพรัตนราชธานี	8	48	72	120	5
<u>กระทรวงมหาดไทย</u>					
7. วชิรพยาบาล	22	356	-	356	14
8. โรงพยาบาลกลาง	12	168	8	176	11
9. โรงพยาบาลเจริญกรุง- ประชารักษ์	8	141	4	145	4
10. โรงพยาบาลตำรวจ	9	158	-	158	10
11. โรงพยาบาลตากสิน	7	109	4	113	5
<u>กระทรวงกลาโหม</u>					
12. โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า	15	116	71	187	14
13. โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช	16	252	-	252	12
14. โรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า	11	95	80	175	11
รวม	188	2443	1166	3609	150

ตัวอย่างประชากร

ก. กำหนดจำนวนตัวอย่างประชากร โดย

1. ผู้วิจัยคำนวณตัวอย่างประชากรของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย โดยใช้สูตร

$$n_x = \frac{NK^2d_x^2}{NE^2 + K^2\sigma_x^2} \quad (\text{นิยม บวรคำ, 2527})$$

n_x = ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่พอดี

N = ขนาดประชากร

E = ค่าความคลาดเคลื่อน

K = ค่าคงที่

σ_x = ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

กำหนดให้ $E = .10\sigma_x$

ได้จำนวนตัวอย่างประชากรพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย 128 คน

2. คำนวณตัวอย่างประชากรบุคลากรทางพยาบาล โดยใช้สูตรเดียวกัน ได้ตัวอย่างประชากรบุคลากรทางการพยาบาล จำนวน 351 คน

3. ผู้วิจัยกำหนดจำนวนตัวอย่างประชากร อาจารย์พยาบาลแบบเฉพาะเจาะจง โดยกำหนดจากอาจารย์พยาบาลที่ในเทศน์ศึกษาพยาบาล ณ หอผู้ป่วยเดียวกับพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยที่เป็นตัวอย่างประชากร ตัวอย่างประชากรอาจารย์พยาบาล จำนวน 136 คน

ข. การสุ่มตัวอย่างประชากร โดยวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นตอน (Stratified Random Sampling) ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. คำนวณตัวอย่างประชากรพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย และบุคลากรทางการพยาบาล ตามสัดส่วนจำนวนตัวอย่างประชากรทั้ง 14 โรงพยาบาล

2. ทำบัญชีรายชื่อหอผู้ป่วยทั้งหมดใน 14 โรงพยาบาล แยกเป็นแผนกที่ปฏิบัติงาน 5 แผนก ได้แก่ แผนกอายุรกรรม แผนกศัลยกรรม แผนกสูติ-นรีเวชกรรม แผนกกุมารเวชกรรม และแผนกหอผู้ป่วยหนัก

3. ทำการสุ่มตัวอย่างประชากรในแต่ละแผนกตามขนาดตัวอย่างที่คำนวณได้ ของแต่ละโรงพยาบาลโดยการสุ่มแบบง่าย โดยใช้วิธีจับสลาก

ตารางที่ 1/1 จำนวนตัวอย่างประชากรพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย บุคลากรทางการพยาบาล และ
อาจารย์พยาบาล จำแนกตามสังกัดของโรงพยาบาล

โรงพยาบาล	พยาบาล หัวหน้าหอผู้ป่วย (คน)	บุคลากรทาง การพยาบาล (คน)	อาจารย์ พยาบาล (คน)
<u>ทบวงมหาวิทยาลัย</u>			
1. โรงพยาบาลศิริราช	25	99	28
2. โรงพยาบาลรามธิบดี	10	40	13
<u>กระทรวงสาธารณสุข</u>			
3. โรงพยาบาลราชวิถี	8	16	8
4. โรงพยาบาลเด็ก	6	14	6
5. โรงพยาบาลเลิดสิน	6	11	6
6. โรงพยาบาลนพรัตนราชธานี	5	11	5
<u>กระทรวงมหาดไทย</u>			
7. วชิรพยาบาล	15	38	14
8. โรงพยาบาลกลาง	8	16	8
9. โรงพยาบาลเจริญกรุง- ประชารักษ์	5	11	5
10. โรงพยาบาลตำรวจ	6	13	10
11. โรงพยาบาลตากสิน	5	11	5
<u>กระทรวงกลาโหม</u>			
12. โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า	10	23	10
13. โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช	12	33	11
14. โรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า	7	15	7
รวม	128	351	136

การดำเนินงานในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินงานตามลำดับขั้นดังต่อไปนี้

ก. ขั้นเตรียมงาน และวางแผนสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาหนังสือ เอกสาร วารสาร วิทยานิพนธ์ และสิ่งตีพิมพ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับงานวิชาการ ความหมาย ประเภทต่าง ๆ ของงานวิชาการ การบริหารการจัดการ และการพัฒนาบุคลากร

2. ศึกษารายงานการศึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับการวิเคราะห์งานวิชาการในหอผู้ป่วยของผู้ป่วยใน จากเอกสารของกองการพยาบาล

3. กำหนดขั้นตอนของการจัดการ

4. แยกงานวิชาการออกเป็นแต่ละงาน และกำหนดเป็นงานวิชาการในหอผู้ป่วย 6 งาน ตามที่ได้ศึกษาจากทฤษฎี และสัมภาษณ์ เพิ่มเติมจากผู้ทรงคุณวุฒิถึงการดำเนินงานการให้ความรู้ แก่บุคลากรทางการพยาบาลในปัจจุบันที่ได้ดำเนินการอยู่

5. สุ่มสัมภาษณ์พยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยจากโรงพยาบาลต่าง ๆ จำนวน 6 ท่าน ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานวิชาการในหอผู้ป่วย และได้นำมาเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือในการวิจัย เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่จะนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจริง

ข. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีทั้งหมด 2 ชุดคือ

ชุดที่ 1 แบบวัดการจัดการงานวิชาการในหอผู้ป่วยมี 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานการณ์ส่วนบุคคลของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย มีลักษณะ เป็นแบบให้เติมคำหรือข้อความลงในช่องว่างที่กำหนดให้ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยมุ่งถามเกี่ยวกับ อายุ ประสบการณ์ในการบริหารงาน ประสบการณ์การทำงานด้านการพยาบาล แผนกที่ปฏิบัติงาน สังกัดของโรงพยาบาล ขนาดของโรงพยาบาล การได้รับการอบรมทางด้านการจัดการ/บริหาร และทางด้านการจัดการเรียนการสอน จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบวัดการจัดการงานวิชาการในหอผู้ป่วย เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มีทั้งหมด 4 คำ คือ สม่่าเสมอ (ทำเป็นประจำ) บ่อยครั้ง

นาน ๆ ครั้ง และไม่ได้ปฏิบัติเลย จำแนกตามงานวิชาการในหอผู้ป่วย 3 กลุ่มงาน (รายละเอียดของเครื่องมือ แสดงในภาคผนวก ก)

1) การปฐมพยาบาล	จำนวน	19	ข้อ
2) การจัดกิจกรรมทางวิชาการ	จำนวน	47	ข้อ
3) การสอนในคลินิก	จำนวน	45	ข้อ
รวมจำนวนข้อของแบบสอบถาม		111	ข้อ

เกณฑ์การให้คะแนน

คำตอบ	คะแนน
สม่ำเสมอ	4
บ่อยครั้ง	3
นาน ๆ ครั้ง	2
ไม่ได้ปฏิบัติเลย	1

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการดำเนินงานวิชาการในหอผู้ป่วย เป็นแบบสัมภาษณ์ มีโครงสร้างปลายปิด สำหรับสอบถามพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย คำถามแบ่งเป็น

ปัญหาจากหน่วยงาน และผู้บริหารระดับสูง	จำนวน	8	ข้อ
ปัญหาจากพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยเอง	จำนวน	8	ข้อ
และ ปัญหาจากผู้ได้บังคับบัญชา	จำนวน	10	ข้อ
รวมจำนวนข้อของแบบสอบถาม		26	ข้อ

ชุดที่ 2 เป็นแบบวัดลักษณะความเป็นผู้นำ เป็นแบบสอบถามสำหรับบุคลากรทางการพยาบาล และอาจารย์พยาบาลเป็นผู้ตอบ ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยประยุกต์จากแบบวัด LBDQ (Leader Behavior Description Questionnaire) ซึ่งสร้างโดย Andrew halpin และดัดแปลงจากแบบสอบของพีรศักดิ์ ทองมาก (2518) และนงพรรณ หิรียานุพงศ์ (2529) จำนวน 31 ข้อ แบ่งเป็น 2 ด้าน คือ มุ่งงาน จำนวน 15 ข้อ และมุ่งคนจำนวน 16 ข้อ เป็นแบบสอบถามประมาณค่า (Rating scale) ให้เลือกตอบได้ 7 ระดับดังนี้

ระดับที่	7	เกิดขึ้นตลอดเวลา
ระดับที่	6	เกิดขึ้นเกือบตลอดเวลา
ระดับที่	5	เกิดขึ้นบ่อย
ระดับที่	4	เกิดขึ้นปานกลาง
ระดับที่	3	เกิดขึ้นน้อยครั้ง
ระดับที่	2	เกือบไม่เกิดขึ้นเลย
ระดับที่	1	ไม่เกิดขึ้นเลย

เกณฑ์การให้คะแนน

คำตอบ	พฤติกรรมด้านนิมาน	พฤติกรรมด้านนิเสธ
เกิดขึ้นตลอดเวลา	7	1
เกิดขึ้นเกือบตลอดเวลา	6	2
เกิดขึ้นบ่อย	5	3
เกิดขึ้นปานกลาง	4	4
เกิดขึ้นน้อยครั้ง	3	5
เกือบไม่เกิดขึ้นเลย	2	6
ไม่เกิดขึ้นเลย	1	7

ถ้ารวมคะแนนของพฤติกรรมผู้นำด้านใดมาก ให้ถือว่าเป็นพฤติกรรมผู้นำตามรูปแบบนั้น ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม LBDQ ของ Halpin แสดงรวมไว้กับค่าเที่ยงของแบบสอบถามทั้ง 2 ชุด ทั้งก่อนนำไปใช้ และหลังใช้กับตัวอย่างประชากรจริง ในตารางที่ 2 ในเรื่องการหาคุณภาพของเครื่องมือ

ค. การหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. การหาความตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถาม (Content Validity)

เมื่อสร้างแบบสอบถามเสร็จแล้วได้ให้อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย ตรวจสอบ และพิจารณาความเหมาะสมถูกต้องของข้อคำถามทุกข้อ ก่อนนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีประสบการณ์และความรู้เกี่ยวกับบทบาทของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยในด้านวิชาการ เป็นผู้พิจารณาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิทางการบริหารการพยาบาล และการศึกษากายภาพรวมทั้งสิ้น 12 ท่าน เพื่อแก้ไขข้อคำถามและสำนวนที่ใช้ในแบบสอบถามให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ความครอบคลุมในเนื้อหา โดยกำหนดเกณฑ์ความเห็นห้องต้องกันของผู้ทรงคุณวุฒิอย่างน้อย 10 ใน 12 ท่าน ในแต่ละข้อคำถาม จากนั้นจึงนำแบบสอบถามมา

ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และกำหนดเกณฑ์เพื่อใช้พิจารณาการจัดการงานวิชาการในหอผู้ป่วย

2. การหาความเที่ยงของแบบสอบถาม นำแบบสอบวัดการจัดการงานวิชาการในหอผู้ป่วยที่ปรับปรุงแล้ว ไปใช้กับพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลพระนั่งเกล้า จำนวน 30 ท่าน และแบบวัดลักษณะความเป็นผู้นำไปใช้กับอาจารย์พยาบาล วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย จำนวน 30 ท่าน และบุคลากรทางการพยาบาลที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลพระนั่งเกล้าจำนวน 30 ท่าน นำแบบสอบถามที่ได้รับการตอบกลับมาหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถามโดยวิธีวิเคราะห์ความคงที่ภายใน (internal consistency) แบบ α - Coefficiency ของ ครอนบาช (อ้างถึงใน ประคอง วรรณสุด, 2525: 52) โดยใช้สูตรคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) (อ้างถึงใน ประคอง วรรณสุด, 2528: 43)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{\sum S_i^2}{S_x^2} \right)$$

เมื่อ α = สัมประสิทธิ์ความเที่ยงของแบบสอบถาม

n = จำนวนข้อของแบบสอบถาม

S_i^2 = ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

S_x^2 = ความแปรปรวนของคะแนนแบบสอบทั้งฉบับ

ผลปรากฏดังตารางที่ 2

ศูนย์วิจัยที่โรงพยาบาล
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2 ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งก่อนใช้และหลังใช้กับกลุ่มตัวอย่างประชากรจริง

แบบสอบถาม	ค่าความเที่ยง		
	Halpin	ผู้วิจัย	
		ก่อนใช้จริง	หลังใช้จริง
ชุดที่ 1 แบบวัดการจัดการงานวิชาการในหอผู้ป่วย	-	0.96	0.97
ชุดที่ 2 แบบวัดลักษณะความเป็นผู้นำ			
แบบมุ่งคน	0.93		0.95
แบบมุ่งงาน	0.86		0.83
แบบวัดลักษณะความเป็นผู้นำ จากตัวอย่าง ประชากร บุคลากรทางการพยาบาล			
แบบมุ่งคน		0.80	0.95
แบบมุ่งงาน		0.86	0.83
แบบวัดลักษณะความเป็นผู้นำจากตัวอย่าง ประชากรอาจารย์พยาบาล			
แบบมุ่งคน		0.96	0.95
แบบมุ่งงาน		0.90	0.82

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

ก. การเตรียมงานก่อนไปเก็บข้อมูล

1. ขออนุญาตจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลของรัฐทั้ง 14 แห่ง เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และ สัมภาษณ์พยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย พร้อมทั้งแจกแบบสอบถามให้แก่บุคลากรทางการพยาบาล และขออนุญาตจากบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลจำนวน 9 แห่ง เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามสำหรับอาจารย์พยาบาล

2. นำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยไปติดต่อกับโรงพยาบาล และวิทยาลัย
 โรงพยาบาลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งแนบรายชื่อหอผู้ป่วยที่จะขอเก็บรวบรวมข้อมูล

3. เตรียมแบบวัดการจัดการงานวิชาการในหอผู้ป่วย และแบบวัดลักษณะความ
 เป็นผู้นำ เพื่อสะดวกในการแจกแบบสอบถาม

ข. การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้พบกับพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย เพื่อขออนุญาตมายถึงวันและ เวลาที่จะ
 สัมภาษณ์ พร้อมทั้งแจกแบบสอบถาม สำหรับพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยเป็นผู้ตอบ ให้พยาบาลหัวหน้า
 หอผู้ป่วย และแบบวัดลักษณะความเป็นผู้นำให้พยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยช่วยแจกแบบสอบถามให้
 บุคลากรทางการพยาบาลเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม และนัดวันที่จะมาเก็บแบบสอบถาม โดยให้ระยะ
 เวลา 2 สัปดาห์

2. ผู้วิจัยได้พบกับหัวหน้าภาควิชาแต่ละภาควิชา เพื่อขอความร่วมมือในการ
 แจกแบบสอบถามให้อาจารย์พยาบาลตามรายชื่อหอผู้ป่วยที่อาจารย์พยาบาลชั้นนิเทศนักศึกษาพยาบาล

3. เมื่อครบตามกำหนดระยะเวลาที่นัดไว้ ผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง
 และเมื่อครบตามกำหนดเวลาปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามคืนมาไม่ครบ ได้ติดตามอีก 2-3 ครั้ง
 โดยให้ระยะเวลาห่างกัน 1 สัปดาห์ รวมระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล 8 สัปดาห์ ตั้งแต่
 1 ตุลาคม 2533 ถึง 30 พฤศจิกายน 2533 จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืนกลับมาดังแสดง
 รายละเอียดในตารางที่ 3

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3 จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืนที่สมบูรณ์

ตัวอย่างประชากร	จำนวนแบบสอบถาม (ฉบับ)		
	จำนวนที่แจก	จำนวนที่ได้รับคืน	คิดเป็นร้อยละ
พยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย	128	126	98.43
บุคลากรทางการพยาบาล	351	351	100.00
อาจารย์พยาบาล	136	96	70.59

การวิเคราะห์ข้อมูล

ก. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ของตัวอย่างประชากร อายุ ประสบการณ์ในการบริหารงาน ประสบการณ์การทำงานด้านการพยาบาล แผนกที่ปฏิบัติงาน ขนาดของโรงพยาบาล การได้รับการอบรม และลักษณะความเป็นผู้นำ วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และคำนวณค่าร้อยละ จำแนกตามสังกัดของโรงพยาบาล

ข. ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการงานวิชาการในหอผู้ป่วย วิเคราะห์แยกเป็นระดับการจัดการ วิเคราะห์โดย

1. คำนวณค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของการจัดการงานวิชาการในหอผู้ป่วย โดยใช้สูตร

ก. คำนวณค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{1}{n} \sum_{i=1} X_i \quad (\text{Glass and Stanley, 1970 : 60})$$

เมื่อ \bar{X} = คะแนนเฉลี่ย

X = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

n = จำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากร

ข. คำนวณค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

โดยใช้สูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{n \sum_{i=1}^n X_i^2 - \left(\sum_{i=1}^n X_i \right)^2}{n(n-1)}} \quad (\text{Glass and Stanley, 1970 : 81})$$

เมื่อ S.D. = ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$$\sum_{i=1}^n X_i^2 = \text{ผลรวมของกำลังสองของคะแนนแต่ละจำนวน}$$

$$\sum_{i=1}^n X_i = \text{ผลรวมของคะแนนทั้งหมด}$$

$$n = \text{จำนวนคนในตัวอย่างประชากร}$$

และนำค่าเฉลี่ยมาจัดระดับโดยใช้เกณฑ์ตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิให้ความเห็นชอบ โดยใช้แนวคิดและวิธีการกำหนดเกณฑ์ ดัง เสนอรายละเอียดไว้ในภาคผนวก ก

คะแนน 3.60-4.00 หมายถึง เกณฑ์ที่ผู้ทรงคุณวุฒิกำหนดให้พยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยมีการจัดการงานวิชาการ การปฐมนิเทศ การจัดกิจกรรมทางวิชาการ และการสอนในคลินิก อยู่ในระดับมาก

คะแนน 2.60-3.59 หมายถึง เกณฑ์ที่ผู้ทรงคุณวุฒิกำหนดให้พยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยมีการจัดการงานวิชาการ การปฐมนิเทศ การจัดกิจกรรมทางวิชาการ และการสอนในคลินิก อยู่ในระดับปานกลาง

คะแนน 1.60-2.59 หมายถึง เกณฑ์ที่ผู้ทรงคุณวุฒิกำหนดให้พยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยมีการจัดการงานวิชาการ การปฐมนิเทศ การจัดกิจกรรมทางวิชาการ และการสอนในคลินิก อยู่ในระดับน้อย

คะแนน 1.00-1.59 หมายถึง เกณฑ์ที่ผู้ทรงคุณวุฒิกำหนดให้พยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยมีการจัดการงานวิชาการ การปฐมนิเทศ การจัดกิจกรรมทางวิชาการ และการสอนในคลินิก อยู่ในระดับ ไม้ได้ปฏิบัติ

2. จัดระดับการจัดการงานวิชาการในหอผู้ป่วยของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย จำแนกตาม อายุ ประสบการณ์ในการบริหารงาน ประสบการณ์การทำงานด้านการพยาบาล แผนกที่ปฏิบัติงาน ขนาดของโรงพยาบาล การได้รับการอบรม และลักษณะความเป็นผู้นำ จำแนกตามสังกัดของโรงพยาบาล

3. วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการจัดการงานวิชาการในหอผู้ป่วย จำแนกตามอายุ ประสบการณ์ในการบริหารงาน ประสบการณ์การทำงานด้านการพยาบาล แผนกที่ปฏิบัติงาน สังกัดของโรงพยาบาล ขนาดของโรงพยาบาล และลักษณะความเป็นผู้นำ โดยใช้ค่าเอฟ (F-test) โดยใช้สูตร ค่าเอฟ (อ้างถึงใน ประคอง กรรณสูตร, 2528: 181)

$$\text{สูตร } F = \frac{MS_a}{MS_w}$$

เมื่อ MS_a = ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
 MS_w = ความแปรปรวนภายในกลุ่ม
 k = จำนวนกลุ่มที่จะทดสอบ
 df = ชั้นแห่งความเป็นอิสระ $(k-1), (n-1)$

และทดสอบความแตกต่างรายคู่ ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ้ (Scheffe 's s^*) (อ้างถึงใน ประคอง กรรณสูตร, 2528: 182)

$$F = \frac{(M_1 - M_2)^2}{MS_w \left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right) (K-1)}$$

เมื่อ M_1, M_2 = คะแนนเฉลี่ยของคะแนนแต่ละกลุ่ม
 n_1, n_2 = จำนวนตัวอย่างประชากรในกลุ่มที่ 1, 2
 MS_w = ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองภายในกลุ่ม
 K = จำนวนกลุ่ม
 ชั้นแห่งความเป็นอิสระคือ $(K-1), (N-K)$

4. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของการจัดการงานวิชาการ
ในหอผู้ป่วย จำแนกตาม การได้รับการอบรม โดยการทดสอบค่าที (t-test) โดยใช้สูตร

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S^2_1 (n_1 - 1) + S^2_2 (n_2 - 1)}{n_1 + n_2 - 2} \left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right)}}$$

(Glass and Stanly, 1970 : 295)

เมื่อ t = ค่าทีของตัวอย่างประชากรคนละกลุ่ม
 \bar{X}_1 , \bar{X}_2 = ค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2
 S^2_1 , S^2_2 = ค่าความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2
 n_1 , n_2 = จำนวนคนในกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2
 df = ค่าชั้นแห่งความเป็นอิสระ ($df = n_1 + n_2 - 2$)

ค. ปัญหาและอุปสรรค การดำเนินงานวิชาการในหอผู้ป่วย เป็นการหาความถี่ และ
จัดลำดับตามความถี่

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS^x (Statistical
Package for the Social Science) ของสถาบันคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย